

TIBBIYOTDA LOTIN TILINING MUSTAHKAM O'RNI

*Axmedova Shaxnoza Nasimovna,
University of Business and Science
Ijtimoiy-gumanitar fanlar fakulteti
Umumkasbiy fanlar kafedrasi o'qituvchisi*

Annotatsiya: ushbu maqola lotin tilining tibbiy terminologiya shakllanishidagi ahamiyati, uning global miqyosda tibbiyot fanining rivojlanishiga ta'siri va zamonaviy tibbiyotda qo'llanilishi haqida yoritadi. Maqolada lotin tilining anatomiya, farmakologiya va klinik amaliyotdagi asosiy manba sifatida ishlatilishi, shuningdek, uning xalqaro ilmiy muloqotni standartlashtirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shu bilan birga, lotin tilining bugungi kunda tibbiy ta'lim va amaliyotdagi dolzarbligi va kelajakdagi istiqbollari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: terminologiya, istiqbol, farmatsiya, ilmiy sohalar, lotin tili, yunon tili, global miqyos, klinik amaliyot

Annotation: this article explores the importance of Latin in shaping medical terminology, its impact on the global advancement of medical science, and its contemporary use in the field. The article analyzes the use of Latin as a foundational element in anatomy, pharmacology, and clinical practice, as well as its role in standardizing international scientific communication. Additionally, it discusses the relevance of Latin in modern medical education and practice, along with its future prospects.

Keywords: terminology, perspective, pharmacy, scientific fields, Latin language, Greek language, global scale, clinical practice.

Аннотация: данная статья рассматривает значение латинского языка в формировании медицинской терминологии, его влияние на глобальное развитие медицинской науки и его использование в современной практике. В статье анализируется применение латыни как основы в анатомии, фармакологии и клинической практике, а также ее роль в стандартизации международного научного общения. Кроме того, обсуждается актуальность латинского языка в современном медицинском образовании и практике, а также его перспективы в будущем.

Ключевые слова: терминология, перспектива, фармацевтика, научные области, латинский язык, греческий язык, глобальный масштаб, клиническая практика.

Lotin tili va tibbiy terminologiya tibbiyotda xalqaro, universal atamalarni shakllantirishda asosiy manba bo'lib xizmat qiladi. Bu atamalar turli mamlakatlar

shifokorlari va olimlari o'rtasida aniq muloqotni ta'minlaydi, chunki lotin va yunon tillaridan kelib chiqqan terminlar universal bo'lib, milliy tillardan qat'i nazar tushunarli. Kelajakda tibbiyotning globallashuvi davom etar ekan, lotin tiliga asoslangan terminologiyaga ehtiyoj yanada oshadi.

Lotin tili va tibbiy terminologiya fani o'quv dasturlarida interfaol texnologiyalar va zamonaviy pedagogik usullar orqali o'qitilmoqda. Masalan, raqamli platformalar, masofaviy ta'lim va sun'iy intellektga asoslangan o'quv vositalari orqali talabalarga anatomik, klinik va farmatsevtik terminlarni oson o'zlashtirish imkoniyati yaratilmoqda. Bu fan kelajakda yanada raqamlashtirilgan va integratsiyalashgan ta'lim tizimlarida rivojlanadi[1].

Lotin tili tibbiyot, farmatsevtika, biologiya va boshqa fanlar o'rtasida bog'lovchi omil sifatida xizmat qiladi. Kelajakda biotexnologiya, mikrobiologiya va genetik tadqiqotlar kabi sohalarda yangi terminlarning lotin va yunon tillariga asoslangan holda shakllanishi kutilmoqda. Bu esa fanlararo hamkorlikni yanada mustahkamlaydi.

Tibbiyot mutaxassislarining terminologik bilimlari bemorlarga aniq tashxis qo'yish, retsept yozish va davolash jarayonlarida xatolarni kamaytirishga yordam beradi. Lotin tilini bilish shifokorlarning so'z boyligini oshiradi va yangi tibbiy atamalarni oson o'zlashtirishga imkon beradi, bu esa kelajakda tibbiyot xodimlarining malakasini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Lotin tili nafaqat tibbiyotda, balki boshqa ilmiy sohalarda ham, masalan, huquq, falsafa va diplomatiyada muhim rol o'ynaydi.

Lotin tili va tibbiy terminologiya fani kelajakda tibbiyotning globallashuvi, ta'limdagi innovatsiyalar va fanlararo integratsiya tufayli o'z ahamiyatini saqlab qoladi. Bu fan nafaqat shifokorlarning professional malakasini oshirishda, balki ilmiy tadqiqotlar va xalqaro hamkorlikda ham muhim vosita bo'lib qoladi. Raqamli texnologiyalar va yangi o'quv usullarining joriy etilishi esa bu fan istiqbollari yanada yorqinroq qiladi.

Lotin tiliga asoslangan tibbiy terminlar universal bo'lib, turli tillarda so'zlashuvchi mutaxassislar o'rtasida aniq muloqotni ta'minlaydi. Ushbu maqola lotin tili va tibbiy terminologiya fanining kelajakdagi istiqbollari, uning zamonaviy ta'limdagi o'rni va global tibbiyotdagi ahamiyatini ko'rib chiqadi[2].

Lotin tili tarixan tibbiyot, farmatsevtika va biologiya kabi fanlarda asosiy terminologik manba bo'lib kelgan. Ko'plab anatomik, klinik va farmatsevtik atamalar lotin va yunon tillaridan kelib chiqqan bo'lib, ular xalqaro miqyosda standartlashtirilgan. Masalan, "cardio" (yurak), "neuro" (asab tizimi) yoki "derma" (teri) kabi prefikslar tibbiyotning turli sohalarda qo'llaniladi. Kelajakda tibbiyotning globallashuvi davom etar ekan, lotin tiliga asoslangan terminologiyaga ehtiyoj yanada oshadi. Bu til nafaqat shifokorlar, balki olimlar, farmatsevtlar va boshqa tibbiyot

xodimlari o'rtasida umumiy til sifatida xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim tizimida lotin tili va tibbiy terminologiya o'qitishda innovatsion yondashuvlar qo'llanilmoqda. Raqamli platformalar, masofaviy ta'lim va sun'iy intellektga asoslangan o'quv vositalari talabalarga tibbiy atamalarni oson o'zlashtirish imkonini beradi. Masalan, interfaol mobil ilovalar va virtual sinf xonalari orqali talabalar lotin tilidagi prefiks, suffiks va ildizlarni o'rganib, ularni amaliyotda qo'llashni o'rganadilar. Kelajakda bu fan yanada raqamlashtirilgan va integratsiyalashgan ta'lim tizimlarida rivojlanadi. Masalan, virtual reallik (VR) va sun'iy intellekt (AI) yordamida talabalar anatomik tuzilmalarni 3D shaklda o'rganishi yoki tibbiy terminlarni o'yinlashtirilgan muhitda o'zlashtirishi mumkin[3].

Lotin tili nafaqat tibbiyotda, balki biologiya, biotexnologiya, genetik muhandislik va farmatsevtika kabi sohalarda ham muhim ahamiyatga ega. Yangi tibbiy kashfiyotlar va texnologiyalar rivojlanishi bilan yangi terminlar paydo bo'lmoqda, ularning aksariyati lotin va yunon tillariga asoslanadi.

Tashxis qo'yish, retsept yozish va davolash jarayonlarida xatolarni kamaytirishga yordam beradi. Masalan, noto'g'ri tushunilgan atama tufayli retseptda xato yuzaga kelishi mumkin, bu esa bemor salomatligiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Lotin tilini bilish shifokorlarning so'z boyligini oshiradi va yangi tibbiy atamalarni oson o'zlashtirishga imkon beradi. Kelajakda tibbiyot xodimlarining malakasini oshirishda lotin tili va terminologiya fanining ahamiyati yanada ortadi.

Lotin tili nafaqat tibbiyotda, balki huquq, falsafa, diplomatiya va boshqa sohalarda ham muhim rol o'ynaydi. Uning tarixiy va madaniy merosi kelajakda ham o'rganilishi va qo'llanilishini ta'minlaydi. Ayniqsa, Yevropa va global ilmiy hamjamiyatda lotin tili ilmiy an'analarni saqlash va rivojlantirishda muhim omil bo'lib qolmoqda[4].

Lotin tili va tibbiy terminologiya fani kelajakda tibbiyotning globallasuvi, ta'limdagi innovatsiyalar va fanlararo integratsiya tufayli o'z ahamiyatini saqlab qoladi. Raqamli texnologiyalar va yangi o'quv usullarining joriy etilishi bu fan istiqbollari yanada yorqinroq qilmoqda.

Lotin tili nafaqat shifokorlarning professional malakasini oshirishda, balki ilmiy tadqiqotlar va xalqaro hamkorlikda ham muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Shu sababli, ushbu fan kelajakda tibbiyot va ilmiy jamoatchilik uchun ajralmas qism bo'lib qoladi.

Adabiyotlar:

1. M.Xodjayeva. Lotin tili. 2010. Toshkent.
2. Til va adabiyot.uz. (2025). Tibbiyot sohasida lotin tili terminologiyasi. <http://til.adabiyot.uz>
3. Samarqand Zarmed universiteti. (2025). Tillarni o'qitish metodikasi. <http://anjumanlar.uz>

4. Sotsiolingvistika amaliy va seminar mashg'ulotlari. (2025). Guliston davlat universiteti. <http://portal.guldu.uz>
5. Латинский язык и основы терминологии /под ред. Ю.В.Шульца.М.:Медицина,2015.206 с.
6. Бондаренко М.А. «Латинский язык и основы медицинской терминологии», Киев, 2007. С.84